

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
Пирятинського психоневрологічного будинку-інтернату
Полтавської обласної ради

24.09.2026

м. Полтава, 2026

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 24.09.2026 групою національного превентивного механізму (далі – НПМ) здійснено відвідування Пирятинського психоневрологічного будинку-інтернату Полтавської обласної ради (далі – ПБІ, заклад, установа).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ у складі:

Кармазін-Денисенко Лариса Олексіївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Гринько Марина Олександрівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Чугай Олег Вікторович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Яковенко Віра Сергіївна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Місцезнаходження: вулиця Січових Стрільців, 179, м. Пирятин, Лубенський район, Полтавська область, 37000.

Керівник закладу – Тристан Олег Валерійович (на посаді з 22.06.2011).

Згідно зі Статутом «Пирятинського психоневрологічного будинку-інтернату» (нова редакція), затвердженого наказом Управління майном Полтавської обласної ради від 26.01.2026 № 12, заклад є неприбутковим стаціонарним інтернатним закладом для соціального захисту, що утворений для тимчасового або постійного проживання/перебування осіб із стійкими інтелектуальними та/або психічними порушеннями, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового обслуговування, надання медичної допомоги, соціальних послуг та комплексу реабілітаційних заходів і яким, згідно з висновком лікарської комісії за участю лікаря-психіатра не протипоказане перебування в закладі (далі - підопічні).

Код ЄДРПОУ 03189156, заклад здійснює діяльність відповідно до Класифікатора видів економічної діяльності (КВЕД 87.20) «Надання послуг догляду із забезпеченням проживання для осіб з розумовими вадами та хворих на наркоманію» (основний).

У будинку-інтернаті функціонує Громадська рада.

Пирятинський ПБІ розрахований на перебування 75 осіб чоловічої статі. На день відвідування в закладі перебувало 75 осіб, з яких визнані недієздатними 45 осіб. Над 20 особами встановлено опіку та призначено опікунів з числа родичів.

Над 25 особами встановлена опіка та опікуном призначено Пирятинський психоневрологічний будинок-інтернат в особі директора.

Протягом 2025 року Пирятинським психоневрологічним будинком-інтернатом до суду подано 12 заяв, в тому числі – 6 клопотань про продовження строку дії рішення суду про визнання особи недієздатною, 4 заяви про встановлення опіки та призначення опікуна, 2 заяви про визнання особи недієздатною.

Протягом 2026 року до суду подано 9 заяв, в тому числі – 6 клопотань про продовження строку дії рішення суду про визнання особи недієздатною, 2 заяви про встановлення опіки та призначення опікуна, 1 заява про визнання особи недієздатною.

Усі 75 осіб підопічних є особами з інвалідністю, з них: І групи – 11 осіб, II групи - 62 особи, III групи – 2 особи. Також в будинку-інтернаті проживає одна внутрішньо переміщена особа.

У 2025 році померло 4 особи підопічних, поховання 3 осіб було проведено будинком-інтернатом, 1 підопічного – родичами.

У 2026 році померло 4 особи підопічних, поховання 3 осіб було проведено будинком-інтернатом, 1 підопічного – родичами.

Бюджетний запит та бюджетний план асигнувань на 2026 рік складає 20868000 грн. Використання пенсійних коштів в 2025 році становить 2678787,06 грн та в 2026 році станом на 01.09.2026 – 2378441,41 грн.

Установа має ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики за спеціальністю загальна практика – сімейна медицина, психіатрія; за спеціальністю молодшого спеціаліста з медичною освітою: сестринська справа. Власної лабораторії в установі немає.

Заклад має укладені договори із комунальним підприємством «Пирятинська лікарня Пирятинської міської ради»:

Договір від 14.09.2026 № 159 про послуги з проведення медичних оглядів підопічних Пирятинського ПБІ (ДК021:201585110000-3 Послуги лікувальних закладів та супутні послуги), КЕКВ 2240;

Договір від 01.01.2026 №5/26 про надання медичних послуг та порядок надання медичних препаратів та виробів на час стаціонарного лікування підопічних Пирятинського ПБІ.

В усіх підопічних є укладені декларації з лікарем сімейної медицини.

Штатна чисельність працівників Пирятинського психоневрологічного будинку-інтернату складає 81 штатна одиниця, з яких 30,5 осіб – медичний персонал (лікар-психіатр – 0,5 шт. од.; лікар загальної практики – сімейний лікар – 0,5 шт. од.; сестра медична старша в/к – 1 шт. од.; сестра медична в/к – 3 шт. од.; сестра медична Ік – 1 шт. од.; сестра медична – 0,5 шт. од.; дезінфектор – 0,5 шт. од.; сестра-господиня – 1 шт. од.; молодша медична сестра (санітарка палатна) – 20 шт. од.; молодша медична сестра (санітарка ванниці) – 1; сестра медична з фізіотерапії – 0,25 шт. од.; фізичний терапевт – 0,25 шт. од.; сестра медична з дієтичного харчування вищої категорії – 1 шт. од.

Вакантними є посади фізичного терапевта та сестри медичної з фізіотерапії.

Щорічно проводиться комплексний медичний огляд підопічних ПБІ, за необхідності проводиться санація та протезування підопічних стоматологом приватної медичної практики.

Станом на 01.09.2026 сформований запас медикаментів на суму 355697,61 грн та виробів медичного призначення на суму 22064,67 грн, підгузок – на суму 42449,72 грн, дезінфікуючих засобів – 37939,87 грн.

У медичній документації наявні згоди підопічних на психіатричний огляд та на психіатричну амбулаторну допомогу. Згідно наказу Міністерства охорони здоров'я України від 08.08.1995 № 147 «Про гематологічний контроль при лікуванні лепонексом (клозапіном)» проводяться щомісячні динамічні аналізи крові, призначається моніторинг зміни показників крові. Проводиться вакцинація підопічних.

У 2025 році було проведено протезування зубів одному підопічному на суму 8000,0 грн, у 2026 році – одному підопічному на суму 5000,0 грн.

У медичному пункті наявні клінічні протоколи надання психіатричної допомоги, актуальні протоколи догоспітальної допомоги. В шафі невідкладної допомоги наявні укладки невідкладної допомоги.

Медичний пункт забезпечено лікарськими засобами соматичних груп та психофармакологічними препаратами. Протермінованих лікарських засобів не виявлено. Підопічні отримують безкоштовні ліки за урядовою програмою «Доступні ліки». Наявні оновлені індивідуальні програми реабілітації (далі – ІПР) у всіх підопічних. В установі функціонує відділення медико-соціальної реабілітації, забезпечено реабілітацію, трудотерапію та протезування згідно ІПР.

На території закладу знаходиться окреме приміщення їдальні. Підопічних забезпечено чотириразовим харчуванням, під час інтерв'ювання скарг на якість харчування не надходило.

Вартість харчування одного підопічного на день на момент відвідування складає 110,14 грн, придбання медикаментів – 34,59 грн.

Станом на 01.09.2026 сформований запас продуктів харчування 371032,59 грн. крупи – на суму 23630,71 грн, борошно на суму 7248,62 грн, м'ясо – на суму 56896,20 грн, олія на суму 7140,52 грн, та інші продукти.

Заклад має затверджені наказом директора від 30.03.2023 №37 План дій підопічних та персоналу на випадок виникнення надзвичайних ситуацій при артилерійських обстрілах, нанесенні бомбово-ракетних ударів та План евакуації підопічних на особливий період. Створено електронну базу даних підопічних з дотриманням вимог законодавства про захист персональних даних.

Територія закладу огорожена, облаштована лавками, альтанками для відпочинку, гойдалками. Вхід і вихід з території здійснюються через перепускний пункт.

На території закладу є окрема капличка, обладнаний спортивний майданчик.

Підопічні проживають у трьох одноповерхових корпусах.

Приміщення закладу відповідають санітарним та протипожежним вимогам (є система автоматичної пожежної сигналізації з виведенням на пункт централізованого спостереження; в достатній кількості своєчасно повірених вогнегасників та засобів пожежогасіння).

Розміщення підопічних у житлових кімнатах, відділеннях відповідного режиму нагляду здійснюється медичним, соціальним працівником, до посадових обов'язків якого належить розміщення підопічних у житлових кімнатах, з урахуванням побажань, індивідуальних особливостей, віку, діагнозу та стану основного захворювання підопічних.

Житлові кімнати підопічних розраховані на проживання від однієї до шести осіб та облаштовані необхідними меблями та інвентарем. У кімнатах є телевізори та кондиціонери, якими мешканці вміють самостійно користуватися. Кімнати мають «домашній» вигляд, прикрашені картинами. У деяких підопічних наявні персональні ноутбуки, планшети. У кімнатах багато живих квітів, які вирощують самі підопічні. Підопічні мають мобільні телефони та вільно ними користуються. У відділенні підтриманого проживання підопічні мають змогу самостійно організовувати свій побут: готувати їжу, користуватися пральними машинами, займатися на спортивному тренажері, встановленому у відповідному відділенні.

При вибіркового огляді особових справ підопічних було встановлено, що з підопічними укладені договори щодо надання соціальних послуг. Зокрема, було встановлено, що у двох підопічних наявні у приватній власності земельні ділянки, на які оформлено договори оренди землі, виплати на рахунки підопічних надходять своєчасно та в повному обсязі.

Використання особистих коштів підопічних здійснюється відповідно до Порядку використання сум пенсій (щомісячного довічного грошового утримання) та/або державних соціальних допомог, нарахованих відповідно до законодавства дітям-сиротам, дітям, позбавленим батьківського піклування, недієздатним особам та особам, цивільна дієздатність яких обмежена, які є вихованцями підопічними дитячих будинків-інтернатів, психоневрологічних інтернатів, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 17.08.2018 № 1173 «Про затвердження Порядку використання сум пенсій (щомісячного довічного грошового утримання) та/або державних соціальних допомог, нарахованих відповідно до законодавства дітям-сиротам, дітям, позбавленим батьківського піклування, недієздатним особам та особам, цивільна дієздатність яких обмежена, які є вихованцями/підопічними дитячих будинків-інтернатів, психоневрологічних інтернатів». Рішення про використання коштів приймається комісією, яка утворена у закладі та персональний склад якої затверджується наказом директора ПБІ.

У ПБІ функціонує лікувально-виробнича майстерня, створена за підтримки Фонду Східної Європи за рахунок коштів, наданих UniCredit Foundation та Агентством США з Міжнародного Розвитку через Фонд Євразія. Ця майстерня працює за напрямками:

гончарна справа, де підопічні отримують навички з виготовлення керамічних виробів, своїми руками виробляють квіткові вазони, глечики, тарілки, чашки та предмети інтер'єру;

клас комп'ютерної грамотності, де підопічні отримують навички у роботі з персональним комп'ютером, що надало можливість їм спілкуватися у відеорежимі зі своїми батьками, друзями, а також долучитися до користування соціальними мережами;

швейна та взуттєва майстерні, де підопічні навчаються робити дрібний ремонт одягу та взуття.

Технічними та іншими засобами реабілітації підопічні забезпечені повністю. У достатній кількості наявні крісла колісні, пересувні умивальники для лежачих хворих, ходунки. Кожен із підопічних за необхідності має у кімнаті особисті додаткові засоби реабілітації (стілчики, розсувні перегородки, переносні столи тощо). Душові обладнані гумовими килимками, підставками для мийних засобів, шторками для забезпечення конфіденційності.

Під час відвідування відбулося спілкування із сорока підопічними. Скарг від підопічних на жорстоке, нелюдське або таке, що принижує гідність, поводження чи покарання з боку персоналу не надходило.

Використання пенсійних коштів в 2025 році становить 2678787,06 грн та в 2026 році станом на 01.09.2026 – 2378441,41 грн.

У 2025 році отримано як благодійну допомогу портативний генератор на суму 42 353,73 грн та портативну електростанцію на суму 66 640,0 грн.

Наявний справний автотранспорт: ГАЗ 33061, УАЗ 3909, ЗАЗ Sens, Renault Dokker, ГАЗ 322132-206 (Газель пасажирська). Увесь транспорт може бути задіяний у разі необхідності евакуації.

Будинок-інтернат забезпечений генераторами в кількості 9 штук, всі робочі.

У будинку-інтернаті є газова та твердопаливна котельні, які підготовлені до роботи в осінньо-зимовий період 2026-2027 років. Придбано та завезено дрова в кількості 145 метрів кубічних, укладено договір на придбання брикетів паливних в кількості 19 т на суму 328662,0 грн. Завезення планується найближчим часом.

У разі відключення світла для приготування їжі є піч на дровах та буржуйка.

Будинок-інтернат на випадок надзвичайної ситуації забезпечений технічною водою в кількості 1650 л та питною водою в кількості 180 л. На жовтень 2026 року заплановано додаткове придбання питної води в кількості 200 л.

Наявний сертифікат якості питної води.

Всі житлові корпуси, їдальня, медичний пункт, лазня-пральня та лікувально-виробнича майстерня облаштовані пандусами.

Капітальний ремонт приміщень ПБІ у 2025 та 2026 роках не проводився.

Проведено поточні ремонти господарським способом на загальну суму: у 2025 році — 54 497,0 грн, у 2026 році — 71 484,0 грн.

У 2025 році було проведено поточний ремонт санвузла корпусу № 2 на суму 160786,0 грн по договору підряду ФОП Бойко А.В.

Пирятинський психоневрологічний будинок-інтернат має підсобне господарство для забезпечення потреб у харчуванні підопічних. Працюють в цьому господарстві чотири працівника: дві доярки-свинарки, тваринник, завідувача господарством.

Потребу в м'ясі, салі і молоці забезпечує поголів'я великої рогатої худоби та свиней.

Кормова база для годівлі худоби формується з власних потужностей, будинок-інтернат має земельні ділянки площею 80,8 га на яких вирощуються зернові культури: кукурудза, пшениця; та кукурудза на силос.

Земельна ділянка на якій розташований будинок-інтернат включає в себе рілля площею 4,1177 га, яка використовується як город. На ньому вирощують овочі: картоплю, огірки, помідори, кабачки, буряк, моркву, гарбузи; та зелень: кріп, петрушку, зелену цибулю.

Для організації змістовного дозвілля підопічних в будинку-інтернаті працюють гуртки бісероплетіння, квілінгу, образотворчого мистецтва. Мешканці з задоволенням грають на музичних інструментах, декламують вірші, проходять навчання в гончарному класі де виготовляють вироби з глини. Мешканці приймають активну участь в спортивних змаганнях по футболу, шахах, шахматах, інших видах спорту.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ було здійснено 28.02.2024. Під час відвідування було виявлено недоліки та надано рекомендації Пирятинському ПБІ забезпечити:

дотримання норм житлової площі на особу відповідно до вимог ДБН В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення»;

дотримання вимог ДБН В.2.2-18:2007 «Заклади соціального захисту населення» (із змінами) у частині пристосування закладу (третього житлового корпусу) до потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення;

обладнання відокремленого приміщення для застосування ізоляції та фізичного обмеження осіб, які страждають на психічний розлад.

Під час відвідування встановлено, що рекомендації Пирятинським ПБІ виконано в повному обсязі.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

1. У закладі відсутні захисні споруди (укриття), які мають забезпечувати можливість безпечного перебування підопічних у разі повітряної тривоги або обстрілів, що не відповідає вимогам пункту 7 розділу XVII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198, абзацу другому підпункту 2 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185, та вимогам наказу Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту».

Зі слів адміністрації закладу персонал разом з підопічними користуються правилом «двох стін».

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України).

2. Покрівлі окремих приміщень їдальні та банно-прального комплексу закладу потребують проведення капітального ремонту. Наявні пошкодження та загальний технічний стан зазначених приміщень створюють потенційну загрозу для життя і здоров'я підопічних, оскільки можуть призвести до їх травмування та погіршення стану здоров'я як працівників так і підопічних, внаслідок ураження приміщень пліснявою та грибком. Європейський комітет з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню у частині першій пункту 34 Восьмої Загальної доповіді [CPT/Inf (98) 12] зазначає, що заклади необхідно підтримувати у належним чином відремонтованому стані.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Полтавській обласній військовій адміністрації:

1.1. Забезпечити контроль за додержанням прав підопічних.

1.2. Облаштувати у закладі укриття з урахуванням вимог чинного законодавства.

1.3. Розглянути можливість виділення додаткового фінансування з метою проведення капітального ремонту покрівлі приміщення їдальні та банно-прального комплексу Пирятинського психоневрологічного будинку-інтернату.

2. Пирятинському психоневрологічному будинку-інтернату забезпечувати дотримання прав і законних інтересів підопічних відповідно до вимог чинного законодавства України.

Додатки: фотоматеріали на 5 арк. в 1 прим.

**Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України
з прав людини**

Лариса Кармазин-Денисенко

Фотоматеріали:**Фото 1****Фото 2****Фото 3****Фото 4**

Фото 5

Фото 6

Фото 7

Фото 8

Фото 9

Фото 10

Фото 11

Фото 12

Φoto 13

Φoto 14

Φoto 15

Φoto 16

